

На широком фактическом материале нового украинского языка конца XVII – начала XXI в. изучено историю словообразовательной структуры *n. loci* на **-ак (-як)**, определено особенности мотивации и образования таких производных, обозначено роль и место форманта в деривационной системе локативных наименований.

Ключевые слова: лексико-словообразовательная категория, словообразовательный формант, суффикс, словообразовательная структура, словообразовательный тип.

The history of the word-formation structure *n. loci* with suffix **-ак (-як)** is studied on the wide factual base of the New Ukrainian language of the end of the XVII – beginning of the XXI century. The peculiarities of motivation and formation of such derivatives are determined. The role and the place of the formant in the suffix derivation system of locative nominations are established.

Keywords: lexically-word-formation category, wordbuilding formant, suffix, word-formation structure, word-formation type.

Надійшла до редакції 10 вересня 2010 року.

Катерина Стародуб

ББК Ш81.2-2+Ш81.2-3

УДК 81'1 + 81'44

РЕПРЕЗЕНТАНТИ АНАЛІТИЗМУ НА МОРФЕМНО-ДЕРИВАЦІЙНОМУ РІВНІ ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ВИОКРЕМЛЕННЯ

Стаття є спробою встановлення критеріїв для відмежування аналітичних одиниць морфемно-дериваційного рівня від одиниць інших рівнів мовної структури. Конкретизація поняття про репрезентанти аналітизму на морфемно-дериваційному рівні та з'ясування репертуару критеріїв розмежування аналітичних одиниць в сучасній лінгвістиці є передумовою перевірки зазначених критеріїв на факт доцільності їх застосування для характеристики типологічно різних мов світу.

Ключові слова: система аналітичних одиниць, аналітичний словотвірний тип, аналітичний словотворчий формант.

Аналітизм як типологічна характеристика, яка співвідноситься не лише з морфологічним, а й з іншими рівнями мовної структури, зокрема морфемно-дериваційним, розглядався І. Р. Вихованцем, О. А. Дубовою, В. С. Сидорцем та ін. [Вихованець 2004; Дубова 2002: 23 – 38; Дубовая 2001: 136 – 137; Сидорець 1993]. Однак використання поняття *аналітизм* при встановленні особливостей словотвірних систем типологічно різних мов залишається непоследовним. Цей факт засвідчують, наприклад, спроби кваліфікації сполучень дієслів з абстрактними іменниками, напр. англ. *to have an ability*, нім. *eine Vermutung haben*, рос. *нести ответственность*, укр. *мати довіру*, які розглядають як аналітичні дериваційні одиниці [Лапоногова 1967], аналітичні лексичні одиниці [Левит 1967], неоднослівні найменування дії (вербоїди) [Сидорець 1993], лексикалізовані дієслівно-іменникові словосполучення [Карпенко 2008] тощо. З огляду на наявні суперечності, що виникають при закріпленні статусу аналітичної дериваційної одиниці за певною одиницею мови, актуальними є подальші спроби розробки термінологічної бази дослідження аналітичних одиниць. Одним з етапів створення такої теоретичної бази є визначення критеріїв розмежування аналітичних одиниць різної рівневої належності.

Мета нашого дослідження – встановити критерії відмежування аналітичних одиниць морфемно-дериваційного рівня від одиниць інших рівнів мовної структури. Досягнення цієї мети можливе в результаті виконання таких завдань: 1) визначити репрезентанти аналітизму на морфемно-дериваційному рівні; 2) з'ясувати наявний у сучасній лінгвістиці репертуар критеріїв розмежування аналітичних одиниць; 3) перевірити доцільність використання зазначених критеріїв для відмежування аналітичних одиниць морфемно-дериваційного рівня від одиниць інших рівнів мовної структури на фактичному матеріалі типологічно різних мов.

Відповідно до прийнятої думки про вияви аналітизму на різних рівнях мовної структури, систему аналітичних мовних одиниць складають такі мовні одиниці, як аналітичні формодемі, аналітичні словотвірні типи, аналітичні моделі синтаксем, аналітичні форми слова, аналітичні деривати, аналітичні синтаксеми [Вихованець 2004; Дубовая 2001]. Аналітичні словотвірні типи й аналітичні деривати є репрезентантами аналітизму на морфемно-дериваційному рівні [Дубовая 2001: 136 – 138; Стародуб 2010].

Аналітичний словотвірний тип як одиниця-конструкт з формально подільною та бінарною семантичною структурою, що репрезентує явища аналітизму на морфемно-дериваційному рівні, вже був об'єктом нашого дослідження [Стародуб 2010: 89]. Аналітичний словотвірний тип є видовим корелятом традиційної одиниці дериватології – словотвірного типу [Стародуб 2010]: так, в англійській мові паралельно функціонують аналітичний і синтетичний словотвірні типи, за якими творяться деривати – носії словотвірного значення «назва особи за об'єктом дії»: аналітичний словотвірний тип з формально-семантичною структурою

$$\left(\frac{\text{назва об'єкта дії}}{\text{іменник. основа}} \right) + \frac{\text{назва особи за об'єктом дії}}{\text{man}}, \text{ за яким творяться аналітичні деривати англ. } \textit{garbage man, cattle man, i}$$

$$\left(\frac{\text{назва об'єкта дії}}{\text{іменник. основа}} \right) + \frac{\text{назва особи за об'єктом дії}}{-er}, \text{ за яким творяться дериваційні одиниці англ. } \textit{fruiter, tanner}.$$

Конкретизація поняття про аналітичні деривати як репрезентанти аналітизму на морфемно-дериваційному рівні передбачає визначення істотних ознак мовних одиниць, які функціонують у системі мови як аналітичні словотворчі форманти.

Функціонально аналітичний словотворчий формант співвідноситься з традиційною одиницею дериватології – словотворчим формантом. Під словотворчим формантом розуміють формально складноструктурований показник похідності мовної одиниці, сполучення семантики якого зі значенням словотвірної бази реалізує словотвірне значення дериваційної одиниці [Клименко 2004б; Лопатин, Улуханов 1980: 134]. Поняття *аналітичний словотворчий формант* включає до свого змісту всі істотні ознаки родового поняття словотворчого форманта (виконання функції показника похідності номінативної одиниці, реалізація словотвірного значення через взаємодію із семантикою словотвірної бази, матеріальне оформлення за допомогою одного або кількох словотворчих засобів), а також специфічні ознаки структурного і семантичного характеру.

Структурні особливості аналітичного форманта зумовлені його функціонуванням як компонента формальної структури аналітичних дериватів, які належать до системи аналітичних одиниць. Оскільки формальна структура всіх аналітичних одиниць характеризується розчленованою локалізацією носіїв лексичного і модифікаційного значень [Дубова 2002: 18], то специфічною ознакою аналітичного словотворчого форманта є розчленована, дистантна локалізація відносно носія основного (лексичного значення) – словотвірної бази.

Семантичні особливості аналітичного словотворчого форманта зумовлені функціонуванням у системі мови повнозначних номінативних одиниць, які семантично відрізняються від аналітичних словотворчих формантів, але формально тотожні їм. Специфіку семантики аналітичних словотворчих форматів ілюструють речення англ. а) *She looked at a man who just came in* і б) *She looked at a road man who was passing by*; укр. а) *Він знав жінку, яка на нього дивилася* і б) *Він знав жінку-фармацевта, яка могла йому допомогти*. Одиниці англ. *man* і укр. *жінка* в реченнях типу (а) функціонують як повнозначні лексичні одиниці, в яких реалізуються інтегральна сема «особа», а також диференційні семи «стать» і «вік». У реченнях типу (б) ці одиниці функціонують як аналітичні словотворчі форманти, в яких послідовно реалізується лише інтегральна сема «особа». Диференційні семи в реченнях типу (б) зазнали змін: сема «стать» реалізована одиницею укр. *жінка* і не реалізована одиницею англ. *man*; не актуалізованими є семи «вік» в обох одиницях. Традиційно така різниця в семантичних структурах формально тотожних одиниць пояснюється через залучення поняття *десемантизація* [Сидорец 1993]. У межах нашого дослідження вважаємо некоректним оперування поняттям про десемантизацію з огляду на відсутність у сучасній лінгвістиці послідовної методики визначення ступеня десемантизації лексичних одиниць і результати аналізу фактичного мовного матеріалу. Так, спостереження за функціями одиниць у конструкціях на кшталт англ. *sound man, horse man*, укр. *жінка-канцлер, жінка-лікар* свідчать про те, що одиниці англ. *man* і укр. *жінка* набули регулярного вираження в сполученні з певним класом лексем завдяки наявності певних сем, а не за умови їх втрати. А тому доцільно говорити не про процес десемантизації, а про процес специфікації семантики одиниць англ. *man* і укр. *жінка*, семантичну їх модифікацію, яка зумовлена як лінгвальними (наявність обмеженого кола афіксів, які містять сему «особа», «стать» в англійській мові; ускладнення семантики словотворчих формантів – носіїв сем «особа» і «стать» семою «зневажливість» в українській мові та ін.), так і екстралінгвальними (потреба постійного поповнення номінацій осіб за професією з огляду на зростаючу диференціацію виробничих процесів; вимога гендерного паритету в мовній політиці та ін.) факторами. Таким чином, специфіка семантики аналітичного словотворчого форманта виявляється в збереженні інтегральної семи і модифікації диференційних сем етимологічно спорідненої з ним лексичної одиниці.

Грунтуючись на понятті *словотворчий формант* та виявлених особливостях функціонування аналітичних одиниць морфемно-дериваційного рівня, формулюємо поняття аналітичного словотвірного форманта як дистантно локалізованого (відносно словотвірної бази) показника похідності дериваційної одиниці, в семантичній структурі якого зберігається інтегральна сема і модифікуються диференційні семи етимологічно спорідненої з ним лексичної одиниці.

Конкретизація поняття про репрезентанти аналітизму на морфемно-дериваційному рівні вказала на необхідність з'ясування критеріїв розмежування аналітичних одиниць, що пов'язано, зокрема, з формальною тотожністю аналітичного словотворчого форманта і етимологічно спорідненої з ним лексичної одиниці.

У сучасній лінгвістиці є спроби відмежування аналітичних дериватів від таких аналітичних мовних одиниць:

• форм слова за критеріями (1) відтворюваність аналітичних дериватів [Левит 1967: 8], (2) можливість утворення дериваційною одиницею власної словозмінної парадигми [Дубова 2002: 27; Левит 1967: 8];

• синтаксичних одиниць за критеріями (3) наявність перекладного цільнооформленого еквівалента аналітичних дериватів [Левит 1967: 16]; (4) наявність цільнооформленого еквівалента аналітичних дериватів у мові оригіналу [Левит 1967: 17]; (5) неможливість опускання одного з компонентів формальної структури аналітичних дериватів [Левит 1967: 17]; (6) позиційна закріпленість компонентів формальної структури аналітичних дериватів [Вениери, Скворцова 1967: 115; Левит 1967: 17]; (7) несиметричність мовних знаків, які складають аналітичний дериват [Сидорец 1993, с. 16 – 17]; (8) обмежена дистрибуція компонентів аналітичних дериватів [Вениери, Скворцова 1967: 115; Сидорец 1993: 19 – 20]; (9) неможливість синонімічної заміни окремого компонента аналітичних дериватів [Левит 1967: 17].

Зазначені критерії мають бути перевірені на можливість їх використання для відмежування аналітичних дериваційних одиниць від інших аналітичних одиниць.

Критерій відтворюваності аналітичних дериватів не є істотним для розрізнення аналітичних одиниць, оскільки всі аналітичні одиниці будуються за певними моделями [Дубова 2001]: одиниці морфологічного рівня укр. *більш знатний, більш прийнятний* функціонують у межах формомоделі, яку узагальнено можна представити

формулою укр.

$$\frac{\text{вищий ступінь порівняння}}{\text{більш}} + \left(\frac{\text{лекс. ад'єкт. знач.}}{\text{ад'єкт. основа}} \right) + \frac{\text{чол. рід, наз. в., одн.}}{\text{– ий}}, \text{ дериваційні одиниці рос.}$$

коровник, телятник утворюються відповідно до словотвірного типу

$$\left(\frac{\text{назва об'єкта дії}}{\text{іменник. основа}} \right) + \frac{\text{назва місця дії за об'єктом}}{\text{– ник –}}, \text{ а одиниці синтаксичного рівня нім. } \textit{durch die Brücke},$$

durch die Berge можна узагальнити за моделлю синтаксеми

$$\frac{\text{динамічна локалізація}}{\text{durch}} + \left(\frac{\text{лекс. іменник. знач.}}{\text{іменник. основа}} \right).$$

Застосування критерію про можливість утворення дериваційною одиницею власної словозмінної парадигми витримує перевірку фактичним мовним матеріалом: аналітична форма слова є компонентом словозмінної парадигми, напр. аналітична форма майбутнього часу дієслова російської мови входить до категорійної парадигми часу, напр. рос. *сиджу – сидел – буду сидеть*, у той час як аналітичні дериваційні одиниці утворюють словозмінні парадигми, напр. аналітична дериваційна одиниця англ. *in an old way* утворює адвербіальну словозмінну парадигму англ. *in an old way – in an older way – in the oldest way*.

Застосування критерію наявності перекладного цільнооформленого еквівалента аналітичних дериватів залежить значною мірою від мови оригіналу та вибору мови перекладу, пор. укр. левеня, рос. *львёнок*, англ. *lion cub, young lion, lion's whelp*, нім. *Löwenjunge*, іспан. *cachorro de león*, франц. *lionceau*. Так, одиниця англ. *lion cub* може бути визнана синтаксичною одиницею за умови залучення перекладного еквівалента іспанською мовою, і одночасно – дериваційною одиницею при перекладі українською, російською, іспанською та французькою мовами. Протиріччя, які виникають при застосуванні зазначеного критерію, зумовлюють відмову від його залучення для розрізнення різнорівневих аналітичних мовних одиниць.

Залучення критерію про наявність цільнооформленого еквівалента аналітичних дериватів у мові оригіналу зводить в абсолют наявність взаємодоповнюючих відношень між нарізнооформленими та цільнооформленими мовними одиницями, що суперечить фактичному мовному матеріалу. Так, не всі цільнооформлені похідні дієслова можуть набувати нарізнооформленості (зокрема, без семантичних змін [Карпенко 2008: 223 – 224]), пор. нім. *sich engagieren ≠ Engagement zeigen*, рос. *быть гарантом ≠ гарантировать*, укр. *опиратися ≠ чинити опір*. І навпаки, не всі нарізнооформлені похідні дієслова мають цільнооформлені еквіваленти, пор. нім. *eine Antwort geben = antworten*, але лише *Fazit ziehen*; рос. *говорить ложь = лгать*, але лише *говорить правду*; укр. *працювати шофером = шоферувати*, але лише *працювати хірургом*. Відсутність цільнооформленої дериваційної одиниці на позначення певного об'єкта дійсності на сучасному етапі функціонування мови не є свідченням того, що такої одиниці не було в минулому, пор. рос. **сытить і быть сытым* [Емельянова 1982: 17]. Таким чином, виявлені протиріччя свідчать про неправомірність використання критерію наявності цільнооформленого еквівалента аналітичних дериватів у мові оригіналу для розрізнення аналітичних одиниць.

У межах нашого дослідження підтримуємо думку про суперечливість застосування критерію неможливості опускання одного з компонентів формальної структури аналітичних дериватів для розрізнення аналітичних мовних одиниць з огляду на допустимість такого опускання в мовленні й існування інваріантно-варіантних відношень між одиницями мови і мовлення (див. огляд літератури з цього питання [Дубова 2002: 51]).

Позиційна закріпленість компонентів формальної структури не може бути використана як критерій розмежування дериваційних і синтаксичних одиниць з огляду на те, що узагальнення фактів мови можливе через залучення одиниць-конструктів, таких як формомоделі, словотвірні типи, моделі синтаксем [Дубова

2001: 132; Смирницький 1957: 16], специфіка яких передбачає позиційну закріпленість компонентів їх формальної структури. Так, модель синтаксеми зі значенням статичної локалізації рос.

статична локалізація + $\left(\frac{\text{лекс. іменник. знач.}}{\text{іменник. основа}} \right)$, за якою творяться синтаксичні одиниці рос. *при дороге*,

при школе, передбачає препозицію прийменникового компонента рос. *при* відносно носіїв лексичного значення – іменників рос. *дороге, школе*.

Виокремлення аналітичних дериваційних одиниць з сукупності інших мовних одиниць за ознакою несиметричності мовних знаків, які складають аналітичний дериват, не є науково коректним, оскільки всі аналітичні одиниці мають розчленовану структуру, репрезентовану функціонально диференційованими елементами – носієм лексичного і модифікаційного (морфологічного, словотвірного, синтаксичного) значень. Формальну структуру морфологічних одиниць укр. *буду читати, буду радіти* складають носії лексичного значення укр. *читати, радіти* і носії морфологічного значення майбутнього часу – форматив укр. *буду*. Дериваційні одиниці рос. *работать стоматологом, работать программистом* репрезентовані функціонально диференційованими елементами, один з яких є носієм лексичного значення (назва професії) рос. *стоматолог, программист*, а носієм семи «процесуальна дія» виступає формант рос. *работать*. Носії лексичного значення англ. *drinking, thinking* і носії синтаксичного фазового значення англ. *stop* становлять семантичну структуру синтаксичних одиниць англ. *stop drinking, stop thinking*.

Критерій обмеженої дистрибуції компонентів дериваційної одиниці не може бути застосований у межах системного типологічного дослідження одиниць морфемно-дериваційного рівня з огляду на релятивний характер, який зумовлений відсутністю науково несуперечливого визначення поняття *обмежена дистрибуція*.

Критерій неможливості синонімічної заміни окремого компонента аналітичного деривата має бути скорегований, по-перше, з огляду на відсутність уточнення природи компонента, який не підлягає синонімічній заміні, а по-друге, відносно розуміння негативних наслідків такої синонімічної заміни. Висуваємо припущення, що 1) синонімічній заміні не може підлягати компонент дериваційної одиниці, який виступає як словотворчий формант; 2) заміна словотворчого форманта спричинить порушення норм словотворення. З метою перевірки цих припущень залучено традиційно дериваційну одиницю – словотвірну парадигму прикметника укр. *білий*. Словотвірна парадигма прикметника укр. *білий* налічує тринадцять словотворчих формантів, які беруть участь у словотворенні ад'єктивних одиниць [Карпіловська 2002]. Наявність семи «неповнота ознаки» в семантиці похідних одиниць, утворених за допомогою словотворчих формантів укр. *-уват, -яст* (пор. укр. *червонястий, червонуватий* тощо), підтверджує наявність синонімічних відношень між словотворчими формантами укр. *-уват, -яст* і спростовує припущення про те, що заміна словотворчого форманта на його синонім послідовно спричиняє порушення норм словотворення. Виявлені протиріччя зумовлюють відмову від залучення критерію про неможливість синонімічної заміни окремого компонента дериваційної одиниці для відмежування аналітичних дериваційних і синтаксичних одиниць.

Наявність одного критерію для відмежування аналітичних дериваційних одиниць від аналітичних форм (можливість утворення дериваційною одиницею власної словозмінної парадигми) за відсутності ефективних критеріїв відмежування аналітичних дериваційних одиниць від аналітичних синтаксичних одиниць зумовлює подальші пошуки в зазначеному напрямі. Відповідно до поняття про аналітизм, інтегральними ознаками всіх аналітичних мовних одиниць є нарізнооформленість їх формальної структури та наявність бінарної семантичної структури [Дубова 2002: 9 – 18]. Диференційною ознакою аналітичної одиниці постає змінна компонента в семантичній структурі аналітичної одиниці, а саме – модифікаційне значення, яке може бути морфологічним, словотвірним, синтаксичним [Дубова 2002: 13 – 14]. Наявність традиції відмежування словотвірного значення від інших мовних значень за такими критеріями, як узагальнювальний потенціал і обов'язковість вираження мовною одиницею [Гречко 2003: 244; Лопатин, Улуханов 1980: 137; Клименко 2004а], зумовлює визнання можливим розмежування аналітичних одиниць різних рівнів мовної структури за типом модифікаційного значення. Так, у реченнях англ. *A congress woman will stop waiting for you at 9 o'clock* і укр. *Жінка-кореспондент чекатиме Вас тут* можна виокремити аналітичні морфологічні одиниці англ. *will wait*, укр. *буде чекати* (морфологічне значення майбутнього часу), аналітичні дериваційні одиниці англ. *a congress woman* і укр. *жінка-кореспондент* (словотвірне значення «назва особи за статтю»), аналітичну синтаксичну одиницю англ. *stop waiting* (синтаксичне значення фазовості). Розглянувши критерії розрізнення аналітичних одиниць різних рівнів мовної структури, можемо зробити висновок про те, що аналітичні одиниці послідовно протиставляються за типом модифікаційного значення. Додатковим критерієм для відмежування аналітичних дериваційних одиниць від аналітичних морфологічних одиниць є можливість утворення дериваційною одиницею власної словозмінної парадигми.

Отже, відповідно до мети і завдань дослідження було конкретизовано поняття про репрезентанти аналітизму на морфемно-дериваційному рівні – аналітичні словотвірні типи й аналітичні деривати через залучення поняття *аналітичний словотворчий формант*, з'ясовано наявний у сучасній лінгвістиці репертуар критеріїв розмежування аналітичних одиниць (дев'ять критеріїв), перевірено доцільність використання зазначених критеріїв для відмежування аналітичних одиниць морфемно-дериваційного рівня від одиниць інших рівнів мовної структури на матеріалі типологічно різних мов. У результаті виконання поставлених

завдань було встановлено, що аналітичні одиниці послідовно протиставляються за типом модифікаційного значення. Додатковим критерієм для відмежування аналітичних дериваційних одиниць від аналітичних морфологічних одиниць є можливість утворення дериваційною одиницею власної словозмінної парадигми. Перспективи дослідження вбачаємо в систематизації явищ аналітичного словотворення за частинами мови при залученні ілюстративного матеріалу англійської, німецької, російської та української мов.

Література

- Вениери, Скворцова 1967: Вениери, Т. Ю., Скворцова, О. Н. Пути развития аналитических словосочетаний типа «глагол общего значения + отвлеченное имя существительное» во французском языке [Текст] / Т. Ю. Вениери, О. Н. Скворцова // Проблемы аналитизма в лексике / [отв. ред. З. Н. Левит]. – Минск: МПИИЯ, 1967. – С. 115–125.
- Вихованець 2004: Вихованець, І. Р. Аналітизм [Текст] / І. Р. Вихованець // Українська мова: Енциклопедія. – К.: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 23 – 24.
- Гречко 2003: Гречко, В. А. Теория языкознания [Текст] / В. А. Гречко. – М.: Высш. шк., 2003. – 375 с.
- Дубова 2002: Дубова, О. А. Типологічна еволюція морфологічних систем української і російської мов [Текст] / О. А. Дубова. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2002. – 302 с.
- Дубовая 2001: Дубовая, Е. А. Языковая система и типы в языке [Текст] / Е. А. Дубовая // Экология образования: Актуальные проблемы. Выпуск 2. Т.1. Часть 1. – Архангельск: Изд-во Поморского гос. ун-та им. М.В. Ломоносова, 2001. – С. 131 – 140.
- Емельянова 1982: Емельянова, С. А. Особенности антонимии в русском и белорусском языках [Текст] / С. А. Емельянова // Вопросы словообразования и номинативной номинации в славянских языках [отв. ред. В. М. Никитевич]. – Гродно: Изд-во Гродн. гос. ун-та, 1982. – С. 14 – 21.
- Карпенко 2008: Карпенко, Н. Лексикалізоване дієслівно-іменникове словосполучення як структурний компонент нормативно-правових актів [Текст] / Н. Карпенко // Мовознавчий вісник. – Черкаси, 2008. – Вип. 7. – С. 221 – 228.
- Карпіловська 2002: Карпіловська, Є. А. Кореневий гніздовий словник української мови: Гнізда слів з вершинами – омографічними коренями [Текст] / Є. А. Карпіловська. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2002. – 912 с.
- Клименко 2004а: Клименко, Н. Ф. Словотвірне значення [Текст] / Н. Ф. Клименко // Українська мова: Енциклопедія. – К.: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 621.
- Клименко 2004б: Клименко, Н. Ф. Формант [Текст] / Н. Ф. Клименко // Українська мова: Енциклопедія. – К.: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 769.
- Лапоногова 1967: Лапоногова, Н. А. Глагольное аналитическое слово в современном русском языке [Текст] / Н. А. Лапоногова // Проблемы аналитизма в лексике / [отв. ред. З. Н. Левит]. – Минск: МПИИЯ, 1967. – С. 49 – 59.
- Левит 1967: Левит, З. Н. О понятии лексической аналитической единицы [Текст] / З. Н. Левит // Проблемы аналитизма в лексике / [отв. ред. З. Н. Левит]. – Минск: МПИИЯ, 1967. – С. 5 – 19.
- Лопатин, Улуханов 1980: Лопатин, В. В., Улуханов, И. С. Словообразование. Основные понятия [Текст] / В. В. Лопатин, И. С. Улуханов // Русская грамматика. – В 2-х т. – Т.1. Фонетика. Фонология. Ударение. Интонация. Словообразование. Морфология. – М.: Наука, 1980. – С. 133 – 142.
- Сидорец 1993: Сидорец, В. С. Неоднословное наименование действия у восточных славян – избыточность или необходимость [Текст] / В. С. Сидорец. – Мозырь: Изд-во Мозыр. гос. пед. ин-та, 1993. – 92 с.
- Смирницький 1957: Смирницький, А. И. Аналитические формы [Текст] / А. И. Смирницький // Вопросы языкознания. – 1956. – № 2. – С. 41 – 52.
- Стародуб 2010: Стародуб, К. А. Аналітичний словотвірний тип як одиниця дериватології [Текст] / К. А. Стародуб // Наукові праці: Науково-методичний журнал. Т. 119. Вип. 106. Філологія. Мовознавство. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – С. 86 – 90.

Статья является попыткой установить критерии разграничения аналитических единиц морфемно-деривационного уровня от единиц других уровней языковой структуры. Конкретизация понятия о репрезентантах аналитизма на морфемно-деривационном уровне и установление перечня критериев разграничения аналитических единиц рассматриваются как предпосылка для проверки целесообразности использования этих критериев на фактическом языковом материале типологически разных языков.

Ключевые слова: система аналитических единиц, аналитический словообразовательный тип, аналитический словообразовательный формант.

The article is an attempt to set criteria for differentiating analytical derivative units from the language units belonging to other levels of language structure. Defining the notion of analytical representatives on the morphemic and derivational level and outlining of the existing differentiation criteria list are viewed as the necessary precondition for testing the reasonability of these above-mentioned criteria application to the typologically different languages.

Keywords: system of analytical units, analytical word-formation type, analytical derivative formant.

Надійшла до редакції 8 вересня 2010 року.